

Свєшнікова Марія Михайлівна,
аспірантка кафедри конституційного права
та прав людини Національної академії
внутрішніх справ

**ПРІОРИТЕТИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ
ТА ЄС НА ШЛЯХУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ: ПОСТУПАЛЬНІ
ЗРУШЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ**

У країнах-членах ЄС очевидний прогрес щодо усунення гендерних нерівностей на законодавчому рівні, однак в повсякденному житті реалізація жінками і чоловіками своїх рівних прав все ще стикається з проблемами.

Для поліпшення ситуації Європейська Комісія як один з керівних органів ЄС вважає за необхідне інтегрувати принцип гендерної рівності в стратегії, які мають прямий і непрямий вплив на життя жінок і чоловіків. Жіночі турботи, потреби, сподівання, так само, як і чоловічі, мають бути прийняті до уваги в процесі розробки і реалізації політики. Тому з 1996 р. Єврокомісією запроваджено новий підхід інтеграції гендерних пріоритетів в політику (gender mainstreaming). Нею визначено Стратегію забезпечення гендерної рівності в ЄС.

Загалом, запровадження гендерної рівності є частиною широкої культурної трансформації, що змінює функціонування традиційних суспільств і сприяє розвитку демократичних інститутів. Запровадження гендерної рівності забезпечує перехід до пост-матеріалістичних цінностей самореалізації, що сприяє економічному розвитку країн.

У Плані дій ЄС – Україна на 2005–2007 роки гендерна рівність зазначена одним із пріоритетів, але вони залишились декларацією. Стратегія ЄС щодо України на період 2007–2013 рр. в рамках Європейської політики сусідства відкрила нові перспективи для партнерства, економічної інтеграції та співробітництва між Україною та ЄС та передбачала фінансову підтримку Україні у наступних галузях: 1) політичний діалог та реформування; 2) економічні та соціальні реформи і розвиток; 3) торгівля, ринкові та регуляторні реформи; 4) співробітництво в сфері юстиції, свободи та безпеки; 5) транспорт, енергетика, інформаційне суспільство та навколишнє середовище; 6) міжлюдські контакти. У даній Стратегії передбачається максимально інтегрувати гендерні проблеми як наскрізні в розробку всіх програм, які пов'язані із зазначеними вище галузями.

Ці завдання були спрямовані на забезпечення гендерної рівності в політичній сфері та ринку праці в Україні. На регіональному рівні також були прийняті «Цілі розвитку тисячоліття» для кожного конкретного регіону. Забезпечення гендерної рівності стало

невід’ємною частиною цих документів. На основі «Цілей розвитку тисячоліття» для регіонів повинні були бути розроблені регіональні програми соціально-економічного розвитку, але здебільшого гендерні пріоритети були «розпущені» в пунктах програм, пов’язаних із сім’єю, молоддю та дитинство.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони стала новим поштовхом для розвитку гендерної політики в Україні. Забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків, боротьба з дискримінацією є важливими цілями співробітництва, як визначено в Угоді.

Ці принципи, у поєднанні з впровадженням кращих практик ЄС, дозволили підготувати орієнтовану на результат «Державну програму рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року». Також 2016 р. питання гендерного балансу в державних структурах включені до» Стратегії розвитку державного управління на 2016–2020 роки».

У серпні 2016 року Міністерство соціальної політики оприлюднило проект «Концепції Державної програми рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року». Проте Кабінет Міністрів не схвалив його до весни 2017 року, і відповідно, нова Державна програма не була розроблена. Позитивним кроком стало розроблення Міністерством освіти і науки України Стратегії сприяння гендерній рівності та недискримінації в освіті «Освіта: гендерний вимір – 2020».

Отже, гендерна політика в Україні, особливо в контексті визначеного курсу на побудову європейських демократичних інститутів, постає в абсолютно новій і релевантній перспективі.

І це вимагає затвердження цінності гендерної рівності як у суспільстві, так і в межах різних інституцій. Перш за все, необхідно запобігти дискримінації за ознакою статі, забезпечити рівну участь жінок і чоловіків у прийнятті соціально важливих рішень (насамперед шляхом виборів до представницьких органів та призначення на посади уряду), забезпечити рівні можливості для жінок і чоловіків примирити професійну діяльність і сімейних обов’язків, щоб запобігти гендерному насильству.